

Gazda István

„A fizika kultúrtörténete” forrásaihoz

**Magyar fizikatörténészek hozzájárulása
a fizika egyetemes történetének
irodalmához**

**Az MTA III. Simonyi Károly tudományos ülésén
2006. október 11-én elhangzott előadás szerkesztett és
bibliográfiai függelékkel kiegészített változata**

Kézirat

BUDAPEST, 2017

Simonyi Károly két kultúrtörténeti munkát jelentetett meg a fizika tárgykörében, az egyik a négy magyar és egy német kiadást megélt munka: 'A fizika kultúrtörténete',¹ a másik a fizika 19. századi magyarországi történetéről szóló munka, amely a Természet Világa különszámaként látott napvilágot.²

Ezeknek a műveknek az összeállításához Simonyi professzor mindig visszanyúlt az elsőfokú forrásokhoz, ezt megelőzően természetesen átnézte a fizika egyetemes és magyarországi történetéről készített feldolgozásokat, vagyis az úgynevezett másodfokú forrásokat.

Hogy Magyarországon kik voltak azok, akik a fizika egyetemes történetéről összefoglaló munkákat készítettek, ezt kívánjuk összefoglalni az alábbiakban, tisztelegvén mindezzel Simonyi Károly csodálatosan összeállított fizikatörténeti monográfiái és a szerző munkássága előtt. Tisztelgésünket az is indokolja, hogy – szerény mértékben – magunk is részt vettünk 'A fizika kultúrtörténete' *első kiadásának* sajtó alá rendezésében, amit a kötet tartalomjegyzéke is igazol.

A kezdet: Czögler Alajos biográfiai munkája

Hazánkban a fizikatörténeti kutatások a Királyi Magyar Természettudományi Társulat pályázatával indultak meg, a pályázat kiírásában kezdeményező szerepe volt id. Szily Kálmánnak, a Társulat egyik vezetőjének, műegyetemi fizikaprofesszornak (egyben éveken át az egyetem rektorának) is. Szily tudománytörténeti kutatásaihoz az indíttatást nem kis részben J. Ch. Poggendorff 1863-ban megindított bio-bibliográfiai sorozatától kapta (ennek újabb és újabb pótlásai napjainkban is megjelennek).

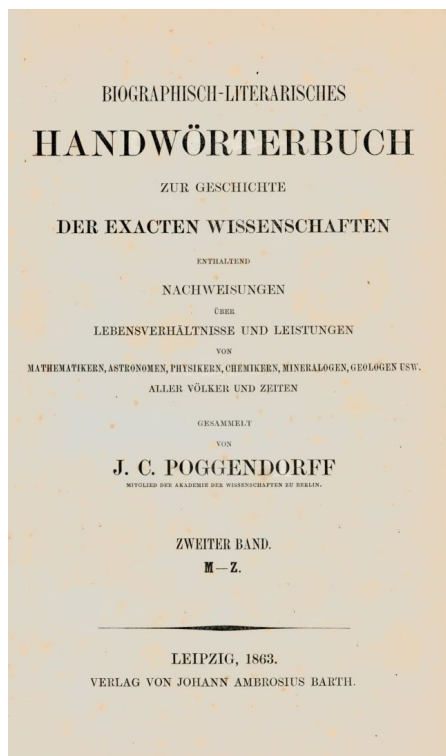
Ezen a pályázaton két munka kapott díjat, amely azt jelentette, hogy mindkét mű közreadását magára vállalta az egyébként a Magyar Tudományos Akadémia támogatását is élvező Társulat.³

¹ A mű első kiadása: Simonyi Károly: A fizika kultúrtörténete. Bp., 1978. Gondolat. 487 p. XXXII t.

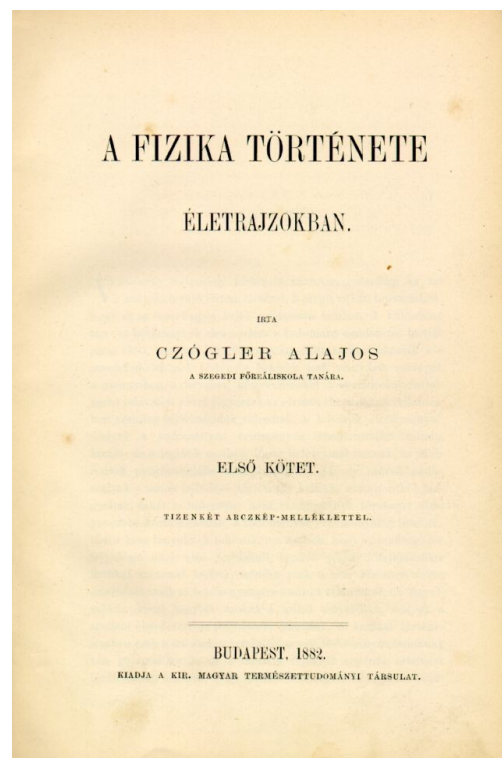
² Simonyi Károly: A magyarországi fizika kultúrtörténete. XIX. század. = Természet Világa 2001. évi I. Különszáma.

³ Lásd erről újabb összeállításunkat: A százhetvenöt éves Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (1841–2016). Az elnökök munkásságának tükrében. Összeállította: Gazda István. Az ajánlást írta: Piróth Eszter. A szerkesztés a Magyar Tudománytörténeti és Egészségtudományi Intézetben készült. Bp., 2016. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. 191 p.

Az első megjelent monográfia egy kétkötetes fizikusi életrajzgyűjtemény volt, amelyet Czögler Alajos főgimnáziumi tanár állított össze nemzetközi források alapján.⁴ Nagyon tisztességes és korrekt fizikatörténetről van szó, amely jó néhány későbbi munka alapjául szolgált, s amely sokat segített mindazoknak, akik oktatómunkájuk során fizikatörténeti részletekkel is meg kívánták világosítani a fizika egy-egy fejezetét. A kötet illusztrációi is kiválóak, tehát valóban mintaszerű munkáról van szó.

A kétkötetes Poggendorff-mű 2. kötete

A kétkötetes Czögler-mű 1. kötete

Heller Ágoston nagy sikerű német és magyar nyelvű kötete

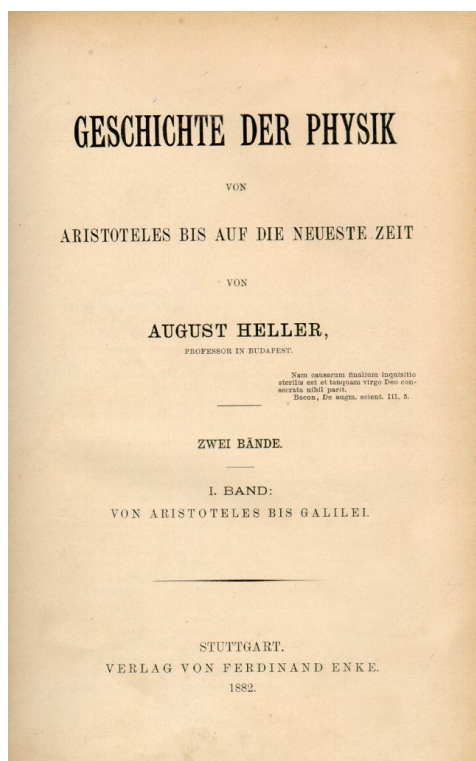
1882–84-ben Stuttgartban jelent meg⁵ a Műegyetem kísérleti fizika tanszéke tanárának, később a K. M. Természettudományi Társulat főkönyvtárosának a fizikatörténete, amelynek átdolgozott változatát a Társulat is közreadta két önálló kötetben, az első részt 1891-ben, a másodikat 1902-ben.⁶ A mű komoly értéke, hogy nem csak a klasszikus századok fizikai törekvéseit foglalja össze, hanem szól a kortársakról, az egyre modernebbé váló fizika 19.

⁴ Czögler Alajos: A fizika története életrajzokban. 1–2 köt. Bp., 1882. KMTT. XVI, 590 p.; IX, 592 p.

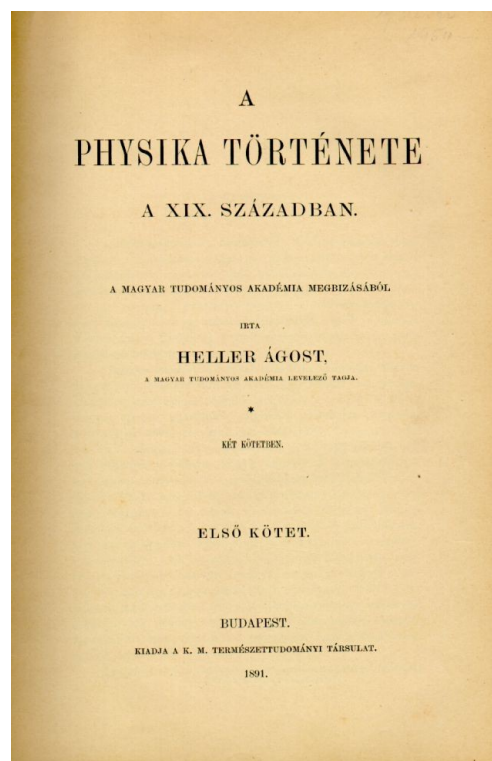
⁵ Heller, August: Geschichte der Physik von Aristoteles bis auf die neueste Zeit. Bd. I–II. Stuttgart, 1882–84. Enke. 753 p.

⁶ Heller Ágost: A physika története a XIX. században. 1–2. köt. Bp., 1891–1902. KMTT. XI, 574 p.; VIII, 488 p.

századi neves alkotóiról is. Heller közvetlen kapcsolatban állt id. Szily Kálmánnal, kétszeresen is, hiszen Szily főnöke volt a Műegyetemen és a Természettudományi Társulatnál is. Utóbbi értékes folyóiratát, a Természettudományi Közlönyt, 1869 januárjában Szily indította útjára, s a lap egyik legjelentősebb, legfelkészültebb szerkesztője az általa felkért Heller Ágoston lett. Heller a fizika története mellett a csillagászat históriájával is foglalkozott, s ezen belül magyar adatsorokat is feldolgozott, fontos publikációja jelent meg pl. az egykori gellérthegyi csillagda történetéről. Úgy tűnt, hogy Heller egy nagy nemzetközi fizikatörténeti vállalkozás egyetlen, Magyarországról meghívott szakértője lesz, betegsége azonban megakadályozta ebben, ennek ellenére az 1882-ben megjelent munkáját számos helyen idézték, használták.

A kétkötetes német nyelvű munka 1. kötete

A kétkötetes magyar nyelvű munka 1. kötete

Baumgartner Alajos iskolai összefoglalója

Az ókori matematika történetének kiváló ismerője volt a klasszikus világ nyelveinek tudója, a középiskolai tanár, Baumgartner Alajos. A Középiskolai Matematikai Lapokban (az Arany Dániel által indított, majd Rácz László által szerkesztett lapban) számos értékes közleménye jelent meg ókori matematikusokról, görög matematikai problémákról, feladatmegoldásokról.

Nevéhez fűződik Euklides 'Elemek' c. klasszikus munkája egytől hatodik könyvének fordítása,⁷ pontosabban az első modern fordítás, hiszen Brassai Sámuel 1865-ben már készített Euklidesből egy igencsak régies nyelvezetű magyar változatot. Baumgartner a matematika históriája mellett fizikatörténettel is foglalkozott, s az akkoriban nagysikerű Stampfel-féle zsebkönyvtár sorozatban írt egy egyetemes fizikatörténetet, kiváló munka, rengeteg friss adattal.⁸

Batta István kéziratban maradt fizikatörténeti nyelvészete

Mint említettük, id. Szily Kálmán a K. M. Természettudományi Társulat pályázatainak egyikeként a fizika egyetemes történetének megírására írt ki pályázatot, s annak nyertes pályamunkái, Czögler Alajos kétkötetes életrajzi gyűjteménye és Heller Ágoston ugyancsak kétkötetes egyetemes fizikatörténete meg is jelent a Társulat kiadásában. Ezt követően Szily újabb pályázatot írt ki, de ez már – mint kiíróhoz – az Akadémiához kapcsolódott, időközben ugyanis Szily az Akadémia főtitkára lett, s egészet 1889 és 1905 között töltötte be ezt a posztot (vele együtt az elnöki teendőket Eötvös Loránd báró látta el). Szily második pályázata a fizika magyarországi történetére vonatkozott, de azon belül is egy szűk témára, nevezetesen a magyar fizikai szaknyelv története megírására. Szily az 1880-as évektől kezdődően sokat foglalkozott a nyelvújítás történetével, a szaknyelv átalakulásával, 1902-re megjelentette 'A magyar nyelvújítás szótára' első kötetét, s ehhez kapcsolódóan szeretett volna egy nagyobb dolgozatot olvasni fizikai szaknyelvünk történetéről. Ezt a pályamunkát a sárospataki fizikaprofesszor, Batta István el is végezte, reáltudományi szakirodalmunk valamennyi fontos darabját feldolgozta, s ebből összeállt a magyar fizikai szaknyelv teljes történeti szótára. Azt tervezték, hogy az 1920-as években megjelentetik, 1924-ben azonban elhunyt Szily, s néhány évre rá Batta István is, így a munka kéziratban maradt, akkoriban nem jelent meg. Az elmúlt években a Magyar Tudománytörténeti Intézet munkatársai kezdték meg a hatalmas, valóban kézzel írt munka feldolgozását, sajtó alá rendezését, megjelentetését,⁹ de ez a feladat még éveket vehet igénybe. Batta nagy érdeme, hogy minden fontos forrásmunkát megtalált, mindent átnézett, amelynek köze van a fizikához, de mivel ezt a kéziratát kevesen ismerték,

⁷ Euklides. Az elemek első hat könyve. A Haiberg-féle szövegkiadás felhasználásával fordította Baumgartner Alajos. Bp., 1905. Franklin. XII, 184 p.

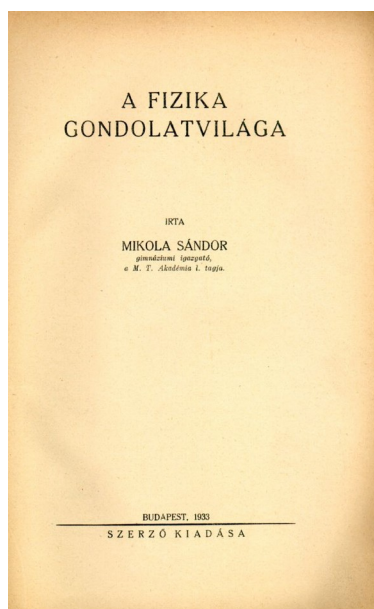
⁸ Baumgartner Alajos: A fizika története. Bp., 1913. Stampfel. 156 p. (Stampfel-féle tudományos zsebkönyvtár 226–227.)

⁹ Batta István: A magyar fizikai szaknyelv fejlődése. A szerző kéziratosa hagyatékából összeállította és sajtó alá rendezte: Gazda István. Piliscsaba, 1999. Magyar Tudománytörténeti Intézet. 115 p.

az azt követő évtizedekben az általa elvégzett kutatást újra a nulláról kezdték. Kár, hogy nem sikerült korábban közreadni hatalmas kutatását, mert ez nagyban segítette volna a későbbi évek fizikatörténeti vizsgálódásait.¹⁰

Mikola Sándor a fizika oktatásába beépíti a fizikatörténetet

Mikola Sándor az evangélikus gimnázium neves fizikatanára, tanítványai közül többen Nobel-díjassá is lettek, rendkívül művelt szakember volt, érdekelték a filozófiatörténeti és fizikatörténeti előzmények is. Számos szakcikke jelent meg az általa szerkesztett Uránia című folyóiratban, aztán a már említett Középiskolai Matematikai Lapokban, s más periodikákban, és ezek között több a fizika történetével, illetve a csillagászat históriájával foglalkozik. A sok-sok előtanulmány után Mikola összefoglaló kötetre is vállalkozott, s 1933-ra közreadta 'A fizika gondolatvilága' című tudománytörténeti összefoglalóját,¹¹ amely e szakma jelentős alapműve. Aránylag nagy példányszámú műről van szó, így az eljutott az iskolákhoz, a tanárokhoz, könyvtárakba, s az egyetemi tanszékekre is, amit a nagyszámú hivatkozás is igazol.

Mikola 1933-as fizika- és csillagásztörténete

¹⁰ Lásd még: Gazda István: Múltunk öt jeles magyar tudománytörténésze: Id. Szily Kálmán, Heller Ágoston, Batta István, Jelítai József, Szathmáry László. URL: <http://real.mtak.hu/29736/>

¹¹ Mikola Sándor: A fizika gondolatvilága. Bp., 1933. Szerző kiad. 412 p.

Mikola tanítványai nyilván jól el tudtak igazodni a fizika történetében, s tanártársai is átvették módszerét: divatos lett a fizika tanításában történeti elemek említése, amelyről évekkel korábban Batta Istvánnak már módszertani tanulmánya is megjelent. Úgy vélték: a fizika megértéséhez lényeges a történeti alapok megértetése is, célszerű tehát a középiskolában a fizikát komoly történeti háttérrel együtt tanítani. Ez volt Baumgartnernek, Battának és Mikolának is az alapelve, de hasonlóan vélekedett Jelítai József is. Jelítai szintén középiskolai tanár volt, egyben a tudománytörténet témakörében egyetemi magántanár, a matematika és a csillagászat történetének kiváló kutatója, igazi tudós tudománytörténész. Mindent tudott, ami a tudománytörténeti kutatások alapjául szolgál, s azon kevesek egyike volt, aki levéltári anyagokra építve jutott új tudománytörténeti összefüggésekhez. Érdekes a publikációit olvasni, mintaszerűek.¹²

Hazai és külföldi szerzők művei a fizika egyetemes történetéről

Koczás Gyula nevéhez egy népszerűsítő fizikakötet fűződik,¹³ összefoglalója abban a Béta nevű sorozatban jelent meg, amelyben a két Bragg (apa és fia) munkáját is közreadták magyar nyelven,¹⁴ s amely sorozatban Fülöp Zsigmond egy értékes kémia-történeti összefoglalót készített.¹⁵ Az 1930-as évek második felében és a 40-es években több értékes tudománytörténeti áttekintés is megjelent, köztük említjük M. Zemplén Jolán 'A háromezeréves fizika' c. munkáját,¹⁶ vagy Komjáthy Aladár 'A tudás fája' című rendkívül jól megírt tudománytörténeti összefoglalóját.¹⁷ Ezek a kötetek jól használhatók, érdemes kézbe venni valamennyit, s ugyanez mondható az oroszról lefordított elsőrendű fizikátörténetről, Kudrjavcev munkájáról is.¹⁸ Nádor György a természettörvény fogalmának kialakulásáról publikált monográfiát,¹⁹ Novobátszky Károly pedig a fizika kiemelkedő személyiségeiről adott közre egy életrajzgyűjteményt.²⁰ Az 1960-as 70-es években jó néhány értékes fizikátörténet

¹² Lásd pl.: Jelítai József: Sipos Pál élete és matematikai munkássága. Bp., 1932. Athenaeum. 124 p. (Közlemények a Debreceni Tudományegyetem Matematikai Szemináriumából 6.)

¹³ Koczás Gyula: Örök törvények. A fizika regénye. Bp., 1943. Béta. 236 p. (Az emberi alkotás regényei 3.)

¹⁴ Bragg, Lawrence: Az elektromosság diadalútja. Bp., 1946. Dante. 192 p., 31 t.

¹⁵ Fülöp Zsigmond: A bölcsek köve. A vegytan története. Bp., 1943. Béta. 366 p. (Az emberi alkotás regényei 5.)

¹⁶ M. Zemplén Jolán: A háromezeréves fizika. 1. kiad. Bp., 1946. Franklin. 287 p. 8 t. (A Búvár Könyvei 23.)

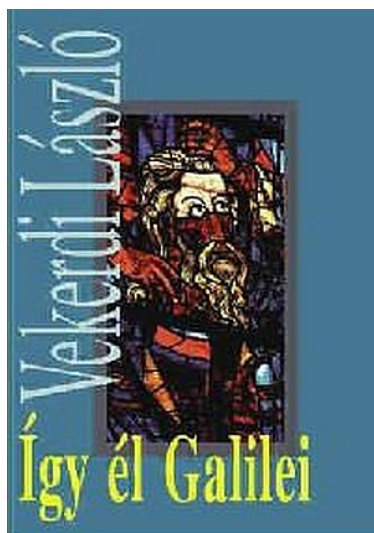
¹⁷ Komjáthy Aladár: A tudás fája. Természetmagyarázat az ókortól napjainkig. Bp., 1947. Egy. ny. 259 p.; másik műve: Három fizikus. Newton – Rutherford – L. de Broglie. Bevezető tanulmányok a mai fizikáról. Bp., 1947. Egy. ny. 35 p.

¹⁸ Kudrjavcev, P. Sz.: A fizika története. Az antik fizikától Mengyelejevig. Bp., 1951. Akadémiai. 574 p.

¹⁹ Nádor György: A természettörvény fogalmának kialakulása. Bp., 1957. Akadémiai. 592 p.

²⁰ Novobátszky Károly: A fizikai megismerés úttörői. Tanulmány a természettudomány történetének kiemelkedő alakjairól. Bev.: Gyulai Zoltán. Bp., 1959. Akadémiai. 150 p.

jelent meg, gondoljunk Heisenberg munkájára,²¹ Gamow fizikatörténetére,²² Bernal egyetemes tudománytörténete magyar változatára²³ vagy önálló fizikatörténetére.²⁴ Ezek mind-mind oktatási segédkönyvek, s egyben a fizika történetét népszerűsítő munkák. Mellettük természetesen a fizika mélységeiben is eligazodni vágyók számára is készültek kiadványok, gondolunk itt a Magyar Fizikai Folyóirat három hatalmas kötetet kitevő 'Klasszikus sorozat'-ára, amely Jánossy Lajos szerkesztői munkáját és a kitűnő fordítók gondos munkáját dicséri. Ez a sorozat a 20. század első felének fizikai alapvetése, Planck, Bohr, Lorentz, Einstein, Rutherford, Heisenberg és mások klasszikus dolgozatait tartalmazza. 'A kvantummechanika klasszikusai'²⁵ és más áttekintések, vagy a Gondolat Könyvkiadó 'Válogatott tanulmányok' sorozata, Györgyi Géza,²⁶ Fényes Imre²⁷ és Fehér Márta²⁸ kiváló történeti munkái mind-mind azt igazolják, hogy volt érdeklődés a fizika története iránt, kitűnő tanulmányok jelentek meg a 'Fizika' évkönyvek sorozatban,²⁹ s emellett periodikákban, köztük a Fizikai Szemlében.

Az elmúlt évtizedek egyik legkiválóbb magyar nyelvű tudománytörténeti munkája, a szerző Simonyi kötetének lektora volt

²¹ Heisenberg, Werner: A mai fizika világgépe. Bev.: Fogarasi Béla, ford.: Morlin Zoltán. Bp., 1958. Gondolat. 136 p. (Stúdium Könyvek)

²² Gamow, George: A fizika története. Ford.: Kiss István. Bp., 1965. Gondolat. 348, 8 p.

²³ Bernal, John Desmond: Tudomány és történelem. Ford.: Szalai Sándor, Salgó László, Félix Pál. Bp., 1963. Gondolat. 874, 4 p.

²⁴ Bernal, John Desmond: A fizika fejlődése Einsteinig. Szerk. és kieg.: Gazda István, ford.: Mátrai Mária. Bp., 1977. Gondolat – Kossuth. 356 p.

²⁵ A kvantummechanika klasszikusai. Válogatott tanulmányok Max Planck, Albert Einstein és mások műveiből. Szerk. és bev.: Fényes Imre, ford.: Fáy Gyula, Törös Róbert. Bp., 1966. Gondolat. 240 p. (Stúdium Könyvek)

²⁶ Kvantummechanika. Cikkgyűjtemény. Szerk.: Jánossy Lajos. Válogatta, ford.: Györgyi Géza. Bp., 1971. Akadémiai. 320 p. – Györgyi Gézáról azóta megjelent egy értékes életrajzi kötet: Kovács László: Györgyi Géza (1930–1973). Egy kivételes elméleti fizikusi életpálya. Patkós András akadémikus előszavával, Wigner Jenő leveleivel. Sajtó alá rendezte: Gazda István. Bp., 2016. Magyar Tudománytörténeti Intézet. 267 p., 4 t. (Magyar Tudománytörténeti Szemle könyvtára 111.) URL: <http://real.mtak.hu/34427/>

²⁷ Fényes Imre: A fizika eredete. Az egzakt fogalmi gondolkodás kialakulása. Történeti, logikai, ismeretelméleti elemzés. Bp., 1980. Kossuth. 339 p.

²⁸ Fehér Márta: Changing tools. Case studies in the history of scientific methodology. Bp., 1995. Akadémiai. VIII, 194 p.

²⁹ Fizika. Szerk.: Abonyi Iván. Bp., 1975. Gondolat.

Szakirodalmi függelék

A fizika egyetemes történetéről a 19. században Magyarországon megjelent nagyobb fizikatörténeti munkák

Megjelenésük időrendjében

Lokodi S[ándor]. I[stván].: Newton, vagy a nagy ember képe, egy értekezésben, melyet rendszabás szerénti megpróbáltatására irt, s a Kolosvári unitárium nemes kollégyom nagy auditoriumában, az 1826. év böjtmás havának 17-kén el is mondott: L*** S** I** M. Vásárhelyen, 1831. Ny. a reform. kollégyom bet. Felső Visti Kali József által. 36 p.

Zimmermann Jakob: Daguerre képei elkészítése módjának leírása. 6 tábla rajzzal. Bécsben, 1840. Hagenauer. 27 p.

Tarczy Lajos: Természettan. 2. Teljesen átdolgozott és javított kiadás. 1–2. köt. Pápán, 1843. Ny. a ref. Főiskola bet. – 1. köt.: A természettan történetét, a szilárd, csepegő és légnemű testek áll-, moz- és hullámtanát, végre a hangtudományt magában foglaló. 2 lev., 220 p., 2 t.; 2. köt.: A természeti hatványok tanát, u. m. fény-, hő-, delej- és villámtant magában foglaló. 270 p., 2 t.

Wiedermann Károly: A villanyosság történetének vázlatja. Lőcse, 1865. Werthmüller K. és fia. 26 p. (Klly. a lőcsei kir. kath. főgymnásium értesítvényéből)

Akin Károly: Faraday Mihály. Pest, 1868. Akadémia. 16 p. (Értekezések a Természettudományi Osztály köréből)

François Arago: Carnot életrajza. Ford.: Császár Károly. Bp., 1879. Franklin. VIII, 119 p. (Ifjúsági iratok tára)

François Arago: Monge életrajza. Ford. Császári Károly. Bp., 1880. Franklin. 152 p. (Ifjúsági iratok tára)

François Arago: Volta és Ampère életrajza. Ford. Kont Gyula. Bp., 1881. Franklin. 155 p. Ifjúsági iratok tára)

Az Edison izzó-fény. Bp., 1882. Athenaeum. 17 p.

Czögler Lajos: A fizika története életrajzokban. 1–2. köt. Bp., 1882. KMTT. XVI, 590 p.; IX, 592 p. (Természettudományi Kiadó Vállalat 20–21.)

August Heller: Geschichte der Physik von Aristoteles bis auf die neueste Ziet. Bd. I–II. Stuttgart, 1882–84. Enke. 753 p.

Heller Ágost: A XIX. század physikai kutatásának mozgató eszméiről. Bp., 1888. Akadémia. 33, [3] p. (Értekezések a természettudományok köréből. Vol. XVIII. No. 3.)

Heller Ágost: A physika története a XIX. században. 1–2. köt. Bp., 1891–1902. KMTT. XI, 574 p.; VIII, 488 p.

Ellend József: A sárospataki főiskola 200-os physikai muzeuma. Bp., 1899. Franklin-Társulat. 10 p.

**A fizika egyetemes történetéről
1901 és 1945 között Magyarországon megjelent
nagyobb fizikatörténeti munkák**

Megjelenésük időrendjében

W. Sartorius v. Waltershausen: Gauss emlékezete. Ford.: Göldner Sándor. Sajtó alá rend.: Kintses József. Breznóbánya, 1903. Kreisler. 119 p., 1 t.

Nagy József: A görög atomista fizikusok filozófiájának alapvonalai. Bp., 1907. Franklin. 43 p.

Fröhlich Izidor: Emlékbeszéd Sir William Thomson, lord Kelvin k. tag fölött. Bp., 1909. Akadémia. 44 p., 1 t. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. Vol. 14. No. 2.)

Lukcsics József: A Galilei-kérdés. Bp., 1910. Szent-István-Társulat. 103 p.

Mikola Sándor: A physikai alapfogalmak kialakulása. Bp., 1911. Hornyánszky. VII, [1], 455, [1] p.

Torday Lajos: A Röntgen sugarak felfedezésének története és hatása a természettudományok fejlődésére. Elektron elmélet. A Röntgen sugarak tudományos és gyakorlati alkalmazásai. Szentes, 1911. Untermüller ny. 37 p.

Balla Ignác: Edison. Előszó: Fodor István. Bp., 1912. Karrierek Kiadó. XVI, 221 p., 8 t. (Karrierek – Híres feltalálók 9.) – 2. kiad.: Bp., 1913.

Wilhelm Bölsche: A természettudomány fejlődésének története. Ford.: Schöpflin Aladár. 1–2. köt. Bp., 1912. Franklin. 143, 109 p. (Kutúra és tudomány) – 2. kiad.: Bp., 1920.

Sztrókay Kálmán – Balla Ignác: Híres feltalálók. Bev.: Cholnoky Jenő. Bp., 1912. Singer – Wolfner. 217 p. (Karrierek)

Baumgartner Alajos: A fizika története. Bp., 1913. Stampfel. 156 p. (Stampfel-féle tudományos zsebkönyvtár 226–227.)

Arrhenius Svante: A világegyetem élete és megismerésének története a legrégibb időtől napjainkig. Ford.: Polgár Gyula. Bp., 1914. Franklin. 236, [4] p. (Kutúra és tudomány)

J. B. Bury: A gondolatszabadság története. Ford.: Balog Gábor. Bp., 1915. Franklin. 232, [2] p. (Kultúra és tudomány)

Híres feltalálók. Edison, Thimonnier... Az akarat és a tudás hősei. Szerk.: Apór Dezső, Nagy Béla. Bp., 1915. Athenaeum. 288 p.

Leibniz halálának kétszázadik évfordulója alkalmából. Alexander Bernát, Dénes Lajos stb. dolgozatai. Bp., 1917. Franklin. 315 p. (A Magyar Filozófiai Társaság könyvtára 1.)

Vekerdi Béla: Az induktív kutatási módszer fejlődésének története. Hódmezővásárhely, 1917. Széll ny. 103 p.

Kiss Ödön: Előadások a természetfilozófia köréből. Bp., 1918. Lampel. 51 p.

Silbermann Jenő: Történelmi felfogás és relativizmus. Nagyvárad, 1920. Nagyvárad Napló kny. 55 p.

Fenyvesi Andor: Einstein relativitási elméletének lényegéről és jelentőségéről. Debrecen, 1921. Hegedüs és Sándor ny. 16 p.

Hoitsy Pál: Régi magyar alakok. A letűnt nemzedék férfiai. Bp., 1923. Légrády. 133 p.

A gondolat úttörői. Első sorozat. Szerk.: Lambrecht Kálmán. Bp., 1924. Dante. 259, [1] p., 6 t.; Második sorozat. Bp., 1924. Dante. 188 p., 6 t. (Műveltség)

Olasz Péter S. J.: Világproblémák és a modern természettudomány. Bp., 1924. Magyar Kultúra. 92 p. (Katolikus kultúrkönyvtár 6.)

Vekerdi Béla: Határproblémák a fizika és a filozófia köréből. Debrecen, 1924. Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó. 32 p.

Erich Marx: Rádium és röntgen. Ford.: Hoffmann Ernő. Bp., [1925 körül]. Kultúra. 123 p., 1 t. (A kultúra iskolája)

E. Didring: A világpók. Az arany és a rádium regénye. Ford.: Mikes Lajos. Bp., 1926. Athenaeum. 323 p. (Korunk mesterei)

Somogyi József: A fenomenológia történeti és kritikai vizsgálata. Bp., 1926. Budavári Tudományos Társaság. 147, [1], 15, [1] p.

Kiváló matematikusok és fizikusok. Összeáll.: Nagy József. Bp., 1927. Szerző kiad. 254, 1 p. (Középiskolai matematikai és fizikai lapok könyvtára 1–2.)

Pillitz Dezső: A világítás története. Bp., 1929. A „Víz és világítás” kiad. 54, [2] p.

P. Zeeman: Hendrik Antoon Lorentz élete és munkássága. Ford.: Schmid Rezső. Bp., 1931. Franklin. [2], 119–130 p. (Klly. a Matematikai és Fizikai Lapokból)

Mikola Sándor: A fizika gondolatvilága. Bp., 1933. Szerző kiad. 411 p.

Feltalálók – felfedezők. Bp., 1935. Franklin. 366 p. (Universum)

Jelitai József: Bernouilli Dániel és János egykorú Teleki-útinaplók és levelek tükrében. Bp., 1936. Franklin. [1], 142–160 p. (Klly. a Matematikai és Fizikai Lapokból)

Harsányi Zsolt: És mégis mozog a föld. Galilei életének regénye. 1–3. köt. Bp., [1937]. Singer és Wolfner. 300, 323, 314 p.

Jelitai József: Clairaut, La Condamine, d'Alembert és kortársaik egykorú Teleki-útinaplók tükrében. Bp., 1937. Franklin. [1], 174–199, [1] p. (Klly. a Matematikai és Fizikai Lapokból)

Köhler Gusztáv: Archimedestől Einsteinig. A modern fizika alapjai. Bp., 1937. Kronos Könyvek. 47 p. (Kronos könyvek)

Rudolf Brunngraber: Rádium. Egy felfedezés regénye. Ford.: Bibó Istvánné. 1–2. köt. Bp., 1938. Franklin. 215, 191 p.

Eve Curie: Madame Curie. Ford.: Just Béla. 1. kiad. Bp., 1938. Révai. 370 p., 1 t. – Több kiadásban is megjelent. Első átdolgozott kiadása: 1955.

Jelitai József: Bernouilli Dániel és Clairaut levelei Teleki József grófhhoz. Bp., 1938. Franklin. [1], 502–507, [1] p. (Klly. a Matematikai és Természettudományi Értesítőből)

Jelitai József: Gauss és Encke-levelek az országos levéltárban. Adalék csillagászatunk történetéhez. Bp., 1938. Franklin. 135–143, [1] p. (Klly. a Matematikai és Természettudományi Értesítőből)

Juhász Géza: A magyar szellem vándorútja. Debrecen, 1938. Debreceni Ady-Társaság. 160 p. – 2. kiad.: Debrecen, 1942.

B. L. Jacot – D. M. B. Collier: Marconi az éter varázslója. Ford.: Konkoly Kálmán. A magyar rádió fejlődésének történetével kiegészítette: Zakariás János. Bp., 1939. Singer & Wolfner. 276 p., 1 t.

Vermes Miklós: Az elméleti fizika legújabb fejlődése. Bp., 1940. Stachora Ny. 200 p.

F. L. Neher: Röntgen regényes élete. Ford.: Fodor József. Bp., 1942 [!1941]. Renaissance. 288 p.

Ortvay Rudolf: Galilei és az újkori tudományos gondolkozás kibontakozása. Galileo Galilei halálának 300-ik évfordulója alkalmából. Bp., 1942. Franklin ny. 32 p., 1 t.

Tarján Ferenc: Feltalálók műhelytitkai. Korszerű találmányok és felfedezések. Bp., 1942. Athenaeum. 344 p. (Az emberi alkotás regényei)

Faragó Péter: Két fordulópont a fizika történetében. (Galileo Galilei halálának 300. évfordulójára). Bp., 1943. Institute Italiano di Cultura. 13, 3 p.

Fülöp Zsigmond: A bölcsek köve. A vegytan története. Bp., 1943. Béta. 366 p. (Az emberi alkotás regényei 5.) – Fizikatörténeti vonatkozásokkal.

Koczkás Gyula: Örök törvények. A fizika regénye. Bp., 1943. Béta. 236 p. (Az emberi alkotás regényei 3.) – 2. kiad.: Bp., 1947.

Longauer Ferenc: A fényerjesztés fejlődéstörténete. Bp., 1943. Világítástechnikai Állomás. 48 p.

Müller Vilmos: Ember, beléd látok. Röntgen és a röntgensugár regénye. Bp., 1943. Helikon. 359 p., 20 t.

Ortvay Rudolf: Newton és korunk tudománya. Születésének 300-ik évfordulója alkalmából. Bp., 1943. Franklin ny. 30 p., 1 t.

**A fizika egyetemes történetéről
1946 és 1989 között Magyarországon megjelent
nagyobb fizikatörténeti munkák**

Megjelenésük időrendjében

Lawrence Bragg: Az elektromosság diadalútja. Ford.: Bencze László. Bp., 1946. Dante. 192 p., 31 t.

M. Zemplén Jolán: A háromezeréves fizika. Bp., 1946. Franklin. 287 p. 8 t. (A Búvár Könyvei 23.) – 2. átd. kiad.: Bp., 1950.

Komjáthy Aladár: A tudás fája. Természetmagyarázat az ókortól napjainkig. Bp., 1947. Egy. ny. 259 p.

Komjáthy Aladár: Három fizikus. Newton, Rutherford, de Broglie. Bp., 1947. Egyetemi ny. 35 p.

Koczkás Gyula: Orvosok és fizikusok. Bp., 1948. Athenaeum. 113 p., 6 t.

Sz. I. Vavilov: Isaac Newton. Ford.: Fedor János. Bp., 1948. Szikra. 259 p. (Tudomány és haladás)

B. G. Kuznyecov: Lomonoszov élete. Ford.: Lovas György. Bp., 1950. Szikra. 125 p.

P. Sz. Kudrjavcev: A fizika története. Az antik fizikától Mengyelejevig. Ford.: Lovas György. Bp., 1951. Akadémiai. 574 p.

Ács István: A rádió története. Bp., 1952. Népszava. 70 p. (Tudomány és termelés kiskönyvtára)

Balázs Barna: A távíró és távbeszélő története. Bp., 1952. Népszava. 51 p. (Tudomány és termelés kiskönyvtára)

A villamos energia felfedezésének és hasznosításának története. Bukarest, 1953. Technikai Kiadó. 56 p. (A Tudomány és Kultúra Terjesztő Társaság sorozata)

I. S. Gheorghiu: A villamosgép története. Bukarest, 1953. Technikai Kiadó. 48 p. (A Tudomány és Kultúra Terjesztő Társaság sorozata)

A tudománytörténet kérdései. Cikkgyűjtemény. Szerk.: Nádor György. A bibliográfiai útmutatót összeáll.: Szentmihályi János. Bp., 1954. Akadémiai. 207 p.

Eve Curie: Madame Curie. Ford.: Just Béla. Átdolg.: Rába György. Bp., 1955. Művelt Nép. 338 p., 5 t. – Just Béla 1938-as fordítása számos kiadásban megjelent, az új átdolgozott kiadás 1955-ös, amely ezt követően szintén több kiadásban is megjelent.

Nádor György: A természettörvény fogalmának kialakulása. Bp., 1957. Akadémiai. 592 p.

Bertolt Brecht: Galilei élete. [Színjáték]. Ford. és az utószót írta: Ungvári Tamás. Bp., 1958. Európa. 123 p. (Világirodalmi kiskönyvtár) – Több kiadásban is megjelent.

Fülöp Zsigmond: A kísérletezés úttörői. Az előszót írta és a szerkesztésben közrem.: Zemplén Jolán. Bp., 1958. Gondolat. 196 p., [8] t. (Élet és Tudomány kiskönyvtár 6.)

Vajda Pál: Nagy magyar feltalálók. Bp., 1958. Zrínyi. 389 p.

Fejezetek a magyar mérésügy történetéből. Szerk.: Makkai László. Bp., 1959. Országos Mérésügyi Hivatal – KJK. 257 p., 1 t.

Fényes Imre – Nagy Miklós: Mikrofizika. Bp., 1959. Gondolat. 348 p.

Leopold Infeld: Einstein műve és hatása korunkra. Ford.: Magay Tamás, Baternay Béla. Bp., 1959. Gondolat. 242 p., 1 t.

Novobátzky Károly: A fizikai megismerés úttörői. Tíz tanulmány a természettudomány történetének kiemelkedő alakjairól. Bev.: Gyulai Zoltán. Bp., 1959. Akadémiai. 150 p.

David Bohm: Okság és véletlenség a modern fizikában. Bev.: Louis de Broglie. Ford.: Szalai Sándor. Bp., 1960. Gondolat. 249 p.

Előadások a fizika filozófiai kérdéseiről. Bp., 1960. Föv. Ny. 98 p.

Fehér Imre – Horváth Árpád: A fizika és a haladás. 1–4. köt. Bp., 1960–1967. Tankönyvkiadó. 255 p., 1 t.; 293 p.; 333 p.; 434 p.

Max von Laue: A fizika története. Ford.: Svékus Olivér. Bp., 1960. Gondolat. 180 p. (Stúdium könyvek. 17.)

Vajda Pál: Fizikatörténet életrajzokban. Az általános iskolai fizika tankönyvekben előforduló tudósok, fizikusok, feltalálók stb. életrajzai. Bp., 1960. Központi Pedagógus Továbbképző Intézet. 67 p.

Weismann Endre: A rejtélyes pszi. Látogatás a modern fizikában. Bukarest, 1960. Tudományos Kiadó. 278 p.

Werner Braunbek: Az atommag regénye. Ford.: Svékus Olivér. Utószó: Hrehuss Gyula. Bp., 1960. Gondolat. 322 p., 8 t. – Új kiad.: Bp., 1964.

Elek Tibor: Albert Einstein ismeretelméleti koncepciójáról és a relativitáselmélet filozófiai tartalmáról. Bp., 1961. KFKI. 140 p.

Ludovico Geymonat: Galileo Galilei. Ford.: Fogarasi Miklós. Jegyz. ell.: Balkay Bálint, Fogarasi Miklós. Bp., 1961. Gondolat. 277 p., 8 t.

Szabadváry Ferenc: Az elemek nyomában. Bp., 1961. Gondolat. 278 p., 9 t.

Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok. Komédia. Ford.: Springer Márta. Bp., 1962. Színháztudományi Intézet. 78 p. (Világszínház) – Több kiadásban is.

Erdey-Grúz Tibor: A tüztől az atomenergiáig. Bp., 1962. Gondolat. 160 p. (Gondolattár)

Jurij I. Korjakin: Az atom története. Ford.: Faragó László. Bp., 1962. Gondolat. 223 p., 4 t.

Simonffy Géza: Az atomvilág szereplői. Ill.: Bérczi Otto. Bp., 1962. Móra. 153 p. (Búvár könyvek)

Száva István: A hiúz a napba néz. Galilei életregénye. Ill.: Szecskó Tamás. Bp., 1962. Móra. 356 p. – Több kiadásban is megjelent.

John D. Bernal: Tudomány és történelem. Ford.: Szalai Sándor, Salgó László, Félix Pál. Bp., 1963. Gondolat. XXVII, 846 p., 2 t.

Jánossy Lajos – Elek Tibor: A relativitáselmélet filozófiai problémái. Bp., 1963. Akadémiai. 351 p.

M. Zemplén Jolán – Szabadváry Ferenc – Kontra György: A kísérletezés úttörői a XIX. században. Bp., 1963. Gondolat. 225 p. (Élet és Tudomány kiskönyvtár)

Márkus István – Jászai Ilona: „Nyugalmat nem ismerek”. Mihail Vasziljevics Lomonoszov élete. Bp., 1963. Móra. 217 p., 6 t. (Nagy emberek élete)

Simonffy Géza: A felébresztett atommag. Bp., 1963. Móra. 170 p. (Búvár könyvek)

Ștefan Bălan: És mégis mozog... Galileo Galilei életéről és munkásságáról. Bukarest, 1964. Tud. Kiadó. 70 p.

Werner Braunbek: Út a határtalanba. Fizikai ismereteink kialakulásáról. Ford.: Svékus Olivér. Bp., 1964. Gondolat. 317 p., 16 t.

Ion Ghimean: Joliot-Curie élete. Ford. és átd.: Réz Pál. Bp., 1964. Móra. 233 p., 8 t. (Nagy emberek élete)

Marian Victor: Newton, a tudomány építője. Bukarest, 1964. Tud. Kiadó. 68 p. (Nagy felfedezések)

Andai Pál: A technika fejlődése az őskortól az atomkor küszöbéig. Bp., 1965. Akadémiai. 597 p.

George Gamow: A fizika története. A szerző rajzaival. Ford.: Kiss István. A fordítást átnézte: Pócs Lajos. A verseket ford.: Bárány György. Bp., 1965. Gondolat. 345 p. 4 t.

Bertrand Goldschmidt: Atomkaland. Ford.: Hoffer János. Bp., 1965. Gondolat. 232 p.

Hankiss Elemér – Makkai László: Anglia az újkor küszöbén. Bp., 1965. Gondolat. 462 p. + 56 p. melléklet. (Európa nagy korszakai. Angol reneszánsz és polgári forradalom)

Teller Ede: Hiroshima hagyatéka. Közrem.: Allen Brown. Bp., 1965. Kossuth. 217 p.

Természettudomány a francia felvilágosodásban. Összeáll., bev., összekötő szövegek és jegyz.: Benedek István. Ford.: Haász Kata. Bp., 1965. Gondolat. 213 p., 8 t. (Európai antológia. A francia felvilágosodás)

A tudomány forradalma Angliában. Összeáll., bev., magy. és jegyz.: Makkai László. Ford.: Kenéz Győző, Lengyel József, Makkai László. Bp., 1966. Gondolat. 227 p., 4 t. (Európai antológia. Angol reneszánsz és polgári forradalom)

Biró Gábor – Müller Antal – Bóna Ervin: A matematika-, fizika- és kémia tanítás világnézeti kérdései. 1–2. Bp., 1966–1967. Országos Pedagógiai Intézet. 188, 167 p. – Több kiadásban is.

Fényes Imre: Fizika és világnézet. Bevezetés a fizika gondolatvilágába. Bp., 1966. Kossuth. 220 p.

Laura Fermi: Atom a családban. Enrico Fermi élete. Ford.: Tornai József. Utószó: Maróti Lajos. Bp., 1966. Gondolat. 394 p., 11 t.

Leslie R. Groves: Az atombomba születése. A Manhattan-program története. Bev. V. V. Larionov. Ford.: Hantos Éva. Bp., 1966. Kossuth. 297 p.

P. L. Kapica: A tudomány oltárán... 1–4. köt. [Lomonoszov, Franklin, Rutherford, Langevin]. Ford.: Lukács Katalin. Bp., 1966. Akadémiai.

Az atomkor enciklopédiája: Ford.: Nagy Imre. 1–2. köt. Bp., 1967. Gondolat. 213 p., 31 t.; 176 p., 16 t.

Mario Bunge: Az okság. Az oksági elv helye a modern tudományban. Ford.: Józsa Péter. Bp., 1967. Gondolat. 433 p.

James Kendall: Davy élete. Ford.: Bánhidi László. A verseket ford.: Bárány György. Bp., 1967. Gondolat. 154 p., 4 t. – Fizikatörténeti vonatkozásokkal.

Müller Antal: Kvantummechanika és fizikai világkép. Bp., 1967. Akadémiai. 137 p. (Filozófiai tanulmányok 4.)

Füstöss László – Huszár Miklós: Maxwell. Bp., 1968. Gondolat. 281 p., 1 t.

Friedrich Herneck: Az atomkorszak úttörői. Ford.: Avarosy Éva. Bp., 1969. Gondolat. 366 p., 8 t.

Karl Marx: A démokritoszi és epikuroszi természetfilozófia különbsége. Doktori disszertáció. Bp., 1969. Kossuth. VII, 161 p., 2 t.

Vekerdi László: Kalandozás a tudományok történetében. Művelődéstörténeti tanulmányok. Bp., 1969. Magvető. 500 p. (Elvek és utak)

Két emberpár, négy tudós, három Nobel-díj. Pierre Curie, Marie Skłodowska, Irène Curie, Frédéric Joliot-Curie. Vál., ford., bev., utószó: Dezső Ervin. Bukarest, 1970. Kriterion. 168 p. (Téka)

Ónodi Sándor (Veress Zoltán): Tudománytörténeti kaleidoszkóp. Ill.: Unipán Helga. Kolozsvár, 1970. Dacia. 165, [3] p.

Pap János: Alkotó emberek. (Történetek nagy tudósokról.) Bp., 1970. Gondolat. 244 p.

Pierre Chaunu: A klasszikus Európa. Ford.: Benda Kálmán, Terényi István. Bp., 1971. Gondolat. 414 p., 52 t., 4 térk.

Maróti Lajos: A múlt jövő nyomában. [Tanulmányok]. Bp., 1971. Magvető. 465 p. (Elvek és utak)

Paolo Rossi: A filozófusok és a gépek. Ford.: Kepes Judit. Bp., 1971. Kossuth. 294 p.

Vekerdi László: Befejezetlen jelen. Tudománytörténeti tanulmányok. Bp., 1971. Magvető. 544 p. (Elvek és utak)

Gazsó István: A mérés és a mértékegységek története, tanítása. Bp., 1972. Tankönyvkiadó. 90 p.

Ónodi Sándor (Veress Zoltán): Új tudománytörténeti kaleidoszkóp. Ill.: Unipán Helga. Kolozsvár, 1972. Dacia. 147 p.

Benedek István: A tudás útja. Bp., 1972. [1973]. Gondolat. 312 p., 72 t. – Több, bővített kiadásban is megjelent.

Elek Tibor: Marxizmus és relativitáselmélet. Megjegyzések Albert Einstein tudományos önéletrajzához. Bp., 1973. Akadémia. 303 p.

Szemelvények Neumann János életéből. [Riportok]. [Philip Miklós, Szentiványi Tibor]. Bp., 1973. Neumann János Számítógéptudományi Társaság. 35 p., 1 t.

Müller Antal: A kvantummechanika filozófiai kérdései. Bp., 1974. Gondolat. 270 p. (Studium könyvek)

Müller Antal: Fizikai megismerés és dialektikus materialista természetfelfogás. Engels és Lenin természetkoncepciójának történetéhez. Bp., 1974. Kossuth. 219 p.

Sokszemközt – tudósokkal. Szerk.: Kardos István. Bp., 1974. Minerva. 469 p. – Külföldön élt magyar tudósokkal is.

Andrei Otetea: A reneszánsz és a reformáció. Ford.: Réz Pál és Klumák István. Bp., 1975. Gondolat. 440 p., 68 t.

George Gamow: Tompkins úr kalandjai a fizikával. Ford.: Tarján Rezsőné. Bp., 1976. Gondolat. 220 p.

- Károlyházy Frigyes: Igaz varázslat. Bp., 1976. Gondolat. 175 p. (Gondolat zsebkönyvek)
- André Langevin: Tudós és forradalmár. Paul Langevin, a nagy francia fizikus életútja. Ford.: Albert Sándor. Bp., 1976. Kossuth. 230 p., 4 t.
- Percy Stulz: A szörnyeteg. Az atommagkutatók történetéből. Ford.: Moller Pál. Bp., 1976. Zrínyi – Kossuth. 373 p.
- John Desmond Bernal: A fizika fejlődése Einsteinig. Ford.: Mátrai Mária. A függelék és a jegyz. összeáll.: Gazda István. Bp., 1977. Kossuth – Gondolat. 352 p.
- Fehér Márta – Hársing László: A tudományos problémától az elméletig. Bp., 1977. Kossuth. 263, [5] p.
- Németh László: Drámák. Bp., 1977. Magvető – Szépirodalmi. 714 p. – Itt jelent meg először a Galilei c. drámája.
- Vekerdi László: Így élt Newton. Bp., 1977. Móra. 267 p. (Így élt)
- Marx W. Wartofsky: A tudományos gondolkodás fogalmi alapjai. Bevezetés a tudományfilozófiába. Ford.: Vámosi Pál, Békés András. Bp., 1977. Gondolat. 484, [3] p.
- Az áramlástan és hőtan úttörői. Életrajzi gyűjtemény. Szerk.: Korényi Zoltán, Tolnai Béla. Bp., 1978. BME. 167 p.
- Bogdán István: Magyarországi hossz- és földmértékek a XVI. század végéig. Bp., 1978. Akadémiai. 388 p. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai IV., Levéltártan és történeti forrástudományok 3.)
- Walter R. Fuchs: Mielőtt a Föld „mozgásba jött”. A természetismeret történetéből. Ford.: Egyed László. Előszó: Müller Antal. Bp., 1978. Minerva. 271 p.
- Lánczos Kornél: Einstein évtizede, 1905–1915. Ford.: Terts István. Előszó: Müller Antal. Jegyz.: Kondor Imre. Bp., 1978. Magvető. 233 p. (Gyorsuló idő)
- Müller Antal: A mai fizika és a marxista világkép. Bp., 1978. Tankönyvkiadó. 177 p.
- Simonyi Károly: A fizika kultúrtörténete. Bp., 1978. Gondolat. 487 p., XXXII t. – Több bővített kiadásban, német és angol fordításban is.
- CD-ROM. Bp., 2011. BME-OMIKK.
- Maurice Goldsmith: Frédéric Joliot-Curie. Ford.: Félix Pál. Bp., 1979. Gondolat. 299 p., [12] t.
- Müller Antal: Kölcsönhatás és meghatározottság. Kísérlet egy korszerű természetfilozófiai determinációelmélet kidolgozására. Bp., 1979. Akadémiai. 205 p.
- Neumann János élete és munkássága. A különböző tudományterületeken elért eredményeinek összefoglaló áttekintése. Szerk.: Szentiványi Tibor. Bp., 1979. NJSZT. 175 p.
- A tudományfejlődés-elmélet problémái. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Hársing László. Vál., bibl.: Vörös László. Bp., 1980. Művelődési Minisztérium. 179 p. (A Filozófia Időszerű Kérdései 43.)
- A tudományos megismerés történeti és módszertani problémái. Ford.: Sós Vilmos. Bp., 1980. Gondolat. 469 p.
- Hans Backe: Kalandozások a fizika birodalmában. Ford.: Abonyi Ivánné. Bp., 1980. Móra. 183 p.
- Tomás Borec: Jó napot, Ampère úr! Bp., 1980. Móra. 348 p. (39 fizikus életrajza)

Albert Einstein emlékére, 1879–1979. Mit jelent ma számunkra Einstein? Gondolatok az emberről, tudományos munkásságáról és annak világnézeti hatásáról születésének 100. évfordulóján. Összeáll. és szerk.: Abonyi Iván, Staar Gyula. Bp., 1980. TIT. 180 p.

Fényes Imre: A fizika eredete. Az egzakt fogalmi gondolkodás kialakulása. Történeti, logikai, ismeretelméleti elemzés. Sajtó alá rend., jegyz. és utószó: Erdélyi Sándor. Bp., 1980. Kossuth. 339 p.

Paul Oskar Kristeller: Szellemi áramlatok a reneszánszban. Ford.: Takács Ferenc. Bp., 1980. Magvető. 172, [3] p. (Gyorsuló idő)

Sain Márton: A fény birodalma. Bp., 1980. Gondolat. 126 p. (Gondolat zsebkönyvek)

Filozófia és szaktudományok. Tanulmányok. Szerk.: Horváth József. Bp., 1981. Kossuth. 427, [2] p.

Valentyin Azernyikov: Törvényszerű véletlenek másfél évszázad fizikájában. Ford.: Weisz Györgyi. Uzsgorod – Bp., 1982. Kárpáti – Móra. 296 p.

Gács Andrásné – Soltész Gáspár: A szemüveg története. Bp., 1982. Gondolat. 122 p. (Gondolat zsebkönyvek)

Fehér Márta: A tudományfejlődés kérdőjelei. A tudományos elméletek inkommensurabilitásának problémája. Bp., 1983. Akadémiai. 191 p.

Heinrich László: Newton klasszikus fizikája. Kolozsvár-Napoca, 1983. Dacia. 161 p. (Antenna)

Horváth Árpád: Edison. Bp., 1983. Gondolat. 178 p., 12 t.

Borisz Grigorjevics Kuznyecov.: Filozófiatörténet fizikusoknak és matematikusoknak. Ford.: Bárd András és Szegedi Péter. Bp., 1983. Gondolat. 472 p.

Roland Mortier: Az európai felvilágosodás fényei és árnyai. Válogatott tanulmányok. Vál. és szerk.: Bene Ede. Ford.: Fázsy Anikó, Kormányos József, Berczeli A. Károly, Lothár László. Bp., 1983. Gondolat. 407 p.

Radnóti Katalin (szerk.): Második főtétel a középiskolában. Nemzetközi cikkgyűjtemény fizikatanároknak. Bp., 1983. [!1984.] Atom. 364 p.

Joseph Needham: Kína öröksége. Tudomány és civilizáció Kínában. Ford., előszó: Kászoni Zoltán István. Bukarest, 1984. Kriterion. 189 p. (Századunk)

Otto Neugebauer: Egzakt tudományok az ókorban. Ford.: Guman István. Jegyz. és magyar bibl.: Gazda István. Kiegészítő bibliogr.: Vargyas Péter. Bp., 1984. Gondolat. 262 p. + 16 p. fekete-fehér melléklet.

Szabó Árpád – Kádár Zoltán: Antik természettudomány. Bp., 1984. Gondolat. 425 p., [16] t.

A Nobel-díjasok kislexikona. Szerk.: Vészits Ferencné. 2., jav., bőv. kiad. Bp., 1985. Gondolat. 879 p. – A fizikusok életrajzeit Fehér György és Abonyi Iván írta.

Endrei Walter: Műszaki mendemondák. Bp., 1985. Műszaki Könyvkiadó. 140 p.

Greguss Ferenc: Élhetetlen feltalálók, halhatatlan találmányok. 1–2. köt. Bp., 1985. Móra. 448 p. – Több kiadásban is megjelent.

J. M. Jaglom: Galilei relativitási elve és egy nemeuklideszi geometria: Ford.: Gerner József. Bp., 1985. Gondolat. 458 p.

Mit hagytak ránk a századok? Szerk.: Erdei Grünwald Mihály. Bp., 1985. Népszava. 217 p., [32] t.

Mit tettem mint fizikus? Nobel-díjasok önéletírásaiból. Vál., bev. és jegyz.: Bodó Barna. Ford.: Falvy Mihály. Bp. – Bukarest, 1985. Európa – Kriterion. 263, [5] p. (Téka)

A gondolkodás évszázadai. A televízió természettudomány- és technikatörténeti sorozata. Szerk.: Lovas György. Bp., 1986. RTV-Minerva. 283 p. (Gólyavári esték)

Eftichios Bitsakis: Fizika és materializmus. Ford.: Sípos János. 2. kiad. Bp., 1986. Kossuth. 407 p.

Doru Cosma: Bruno és Galilei: Két inkvizíciós per. Ford.: Biró Gáspár. Bukarest, 1986. Kriterion. 155 p. (Századunk)

Abonyi Iván: $E=mc^2$. Bp., 1986 [1987]. TIT. 67 p.

Bogdán István: Régi magyar mértékek. Bp., 1987. Gondolat. 127 p. (Gondolat zsebkönyvek)

In memoriam Lajos Jánossy – 75, Erwin Schrödinger – 100. Bp., 1987. MTA Központi Fizikai Kutató Intézete. XX, 148 p.

Neumann János és a „magyar titok” a dokumentumok tükrében. Vál., összeáll., bev.: Nagy Ferenc. Bp., 1987. OMIKK. 240 p.

Szilágyi Gábor: Daguerre. A fényképezés felfedezésének története. Bp., 1987. Gondolat. 222 p., [64] t.

Endrei Walter – Makkai László – Nagy Dénes – Szűcs Ervin: Technikatörténet. Bp., 1988. ELTE. 266 p. (Ember és technika)

Gaál Botond: A természettudományok oktatása és művelése a Debreceni Kollégiumban. Debrecen, 1988. Debreceni Református Kollégium. 98 p. – 2. átd., bőv. kiad.: Debrecen, 2012.

Gazda István – Sain Márton: Fizikatörténeti ABC. 3. átd., bőv. kiad. Bp., 1989. Tankönyvkiadó. 317 p.

Stanley A. Blumberg – Gwinn Owens – Egri György: A Trefort utcától a hidrogénbombáig. Edward Teller élete és kora. Bp., 1989. Magyar Világ. 190 p.

Magyar mértéktörténeti bibliográfia, 1499–1987. Szerk.: N. Kiss István. Bp., 1988 [1989] MTA Mértéktörténeti Albizottsága. 81 p.

**A fizika egyetemes történetéről
1990 és 2006 között Magyarországon megjelent
nagyobb fizikatörténeti munkák**

Megjelenésük időrendjében

Bogdán István: Magyarországi hossz- és földmértékek, 1601–1874. Bp., 1990. Akadémiai. 633 p., [8] t. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai IV., Levéltártan és történeti forrástudományok 6.)

Dániel József: Békésy György. Bp., 1990. Akadémiai. 289 p., [1] t. (A múlt magyar tudósai)

Székely László: Einstein kozmoszától a felfűvódó világegyetemig. A standard kozmológiai paradigma története és filozófiai-ismeretelméleti háttere. Bp., 1990. ELTE. IV, 259 p. (A Filozófiai figyelő kiskönyvtára)

Teller Ede: Légiposta. Riporter: Zeley László. Bp., 1990. Háttér. 135 p.

Bogdán István: Magyarországi űr-, térfogat-, súly- és darabmértékek 1874-ig. Bp., 1991. Akadémiai. 763 p., [8] t. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai IV., Levéltártan és történeti forrástudományok 7.)

Jean-Pierre Maury: Galilei, a csillagok hírnöke. Ford.: Hamburger Klára. Bp., 1991. Park. 166 p. (Kréta könyvek)

Staar Gyula: Megszállottak. Öt magyar fizikus. Előszó: Vekardi László. Bp., 1991. Typotex. 192 p.

Teller Ede: A biztonság bizonytalansága. Az atomkor – fél évszázad múltán. Riporter: Zeley László. Bp., 1991. Relaxa. 286 p.

Tímár László: Galileo Galilei. Bp., 1991. Galilei Társaság. 124, [2] p., [16] t.

Fejezetek a magyar fizika elmúlt 100 esztendejéből (1891–1991). Szerk.: Kovács László. Bp., 1992. ELFT. 294, XXI p. – Külföldön élt magyar fizikusokról is.

Both Mária – Csorba F. László: Tudománytörténet I. avagy Kísérlet az európai természet-tudományokat magába foglaló vagy azokat közvetlenül érintő gondolati rendszerek áttekintésére a mitikus formáktól a mechanikus gondolkodásmódig. Bp., 1993. Gondolat. 267 p. + Tudománytörténet I. Szöveggyűjtemény. Vál. és szerk.: Both Mária, Csorba F. László. Bp., 1994. Gondolat. 121 p.

Endrei Walter – Jeszenszky Sándor: Technikatörténet 1760–1960. Az ipari forradalom határainkon túl és Magyarországon. Bp., 1993. ELTE. 309 p.

Hajnal István: Technika, művelődés. Bp., 1993. História – MTA Történettudományi Intézete. 472 p.

Igazságkeresők. Galileo Galilei (1564–1642) és René Descartes (1596–1650) művei. Szentendre, 1993. Interpopular. 77 p. (Popular. füzetek 33.) – Új kiadása: 1995.

Steve Parker: Galilei és a világegyetem. Ford.: Ambrus Gergely. Bp., 1993. Magvető. 31 p. (Tudományos felfedezések)

Steve Parker: Isaac Newton és a gravitáció. Ford.: Ladányi Katalin. Bp., 1993. Magvető. 31 p. (Tudományos felfedezések)

Anna Sproule: Thomas A. Edison. Az izzólámpa. Ford.: Magyarics Tamás. Bp., 1993. Talentum. 63 p. („Tudósok, akik megváltoztatták a világot”)

Teller Ede: A fizika nagyszerű, mert egyszerű. Ford.: Csurgayné Ildikó. Bp., 1993. Akadémiai. X, 281 p.

John D. Barrow: A fizika világképe. Ford.: Fejes Erzsébet, Menczel László. Bp., 1994. Akadémiai – Tinta. 474 p.

Kármán Tódor – Lee Edson: Örvények és repülők. Kármán Tódor élete és munkássága. Bp., 1994. Akadémiai. 339 p., [16] t.

Fiona Macdonald: Albert Einstein. A külön fizikus, akinek relativitáselmélete forradalmasította a világegyetemről kialakított képünket. Ford.: Magyarics Tamás. Bp., 1994. Talentum. 64 p. („Tudósok, akik megváltoztatták a világot”)

Steve Parker: Thomas Edison és a villany. Ford.: Németh Margit. Bp., 1994. Magvető. 32 p. (Tudományos felfedezések)

Vekerdi László: Tudás és tudomány. Bp., 1994. Typotex. 582 p.

Francis S. Wagner: Bay Zoltán. Atomfizikus, az úrkutatás úttörője. Előszó: Szent-Györgyi Albert. Bp., 1994. Akadémiai. 100 p.

Michael White: Galileo Galilei. Ford.: Magyarics Tamás. Bp., 1994. Talentum. 64 p. („Tudósok, akik megváltoztatták a világot”)

Ábel András: Los Alamostól Nagaszakiig. Az atombomba története. Bp., 1995. Püski. 236 p.

Ulrich Im Hof: A felvilágosodás Európája. Ford.: Zalán Péter. Bp., 1995. Atlantisz. 266 p. (Európa születése)

Leon Lederman – Dick Teresi: Az isteni a-tom. Mi a kérdés, ha a válasz a világegyetem? Ford.: Vassy Zoltán. Bp., 1995. Typotex. 459 p. – Több kiadásban is megjelent.

Magyar származású Nobel-díjas tudósok. Szerk.: Nagy Ferenc. Ford.: Csurgay Ildikó, Tótfalusi István. 3. kiad. Bp., 1995. MTESZ. 79 p.

Ilya Prigogine – Isabelle Stengers: Az új szövetség. A tudomány metamorfózisa. Ford.: Dévényi Levente. Bp., 1995. Akadémiai. XXV, 337 p.

Ribár Béla: A százéves röntgensugárzás. Újvidék, 1995. Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság. 66 p. (A Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság kiskönyvtára Természettudomány és tudománytörténet)

William J. Broad: Teller háborúja. Az USA csillagháborús tévútjának szigorúan titkos története. Ford.: Fencsik Flóra. Bp., 1996. Osiris. 341 p., [6] t. (Osiris könyvtár. Modern újságírás)

Arthur Koestler: Alvajárók. Ford.: Makovecz Benjamin. Bp., 1996. Európa. 811 p. – 2. kiad.: Bp., 2007.

Ribár Béla: Híres magyar tudósok. Újvidék, 1996. Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság. 125 p. (A Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság kiskönyvtára Természettudomány és tudománytörténet)

Szabó Árpád [Nyíregyháza]: Magyar természettudósok. Nyíregyháza, 1996. Bessenyei. 171 p. – Több kiadásban is megjelent.

Abonyi Iván: A kozmikus dinamótól a reaktorok hűtéséig. Einstein és Szilárd hűtőgépetletének sokoldalú alkalmazásai. Szombathely, 1997. Savaria Univ. Press. 37 p., [4] t. (Dissertationes Savarienses 7.)

Előadások a természetfilozófia történetéből. [Egyetemi jegyzet]. Bp., 1997. ELTE TTK. 306 p.

Kovács Győző: Neumann János. Bp., 1997. Műszaki Könyvkiadó. 43 p. (Magyar feltalálók, találmányok)

William Lanouette: Szilárd Leó. Zseni árnyékban. Ford.: Hraskó Péter. Bp., 1997. Magyar Világ. 439 p.

Alan Lightman: Einstein álmai. Regényfantázia. Ford.: Pavlov Anna. Bp., 1997. Tercium. 187 p.

Marx György: Szilárd Leó. Bp., 1997. Akadémiai. 164 p., [16] t., [1] t. (A múlt magyar tudósai)

Nagy Ferenc (főszerk.): Magyar tudóslexikon. Bp., 1997. Better – MTESZ – OMIKK. 1024 p.

Vekerdi László: Így él Galilei. Bp., 1997. Typotex. 408 p.

Fritjof Capra: A fizika taója. A modern fizika és a keleti miszticizmus közötti párhuzam feltárása. Ford.: Pavlov Anna, Dankó Zoltán. Bp., 1998. Tercium. 380 p.

Ernst Peter Fischer: Arisztotelész, Einstein és a többiek. Kis tudománytörténet portrékban elmesélve. Ford.: Rónaszegi Éva, Csokonai Attila. Bp., 1998. Saxum. 388 p.

M. Zemplén Jolán: A felvidéki fizika története 1850-ig. Sajtó alá rend.: Gazda István. Piliscsaba, 1998. MATI. 390 p. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 8.)

Teller Ede 90 éves. Szerk.: Berényi Dénes, Marx György, Pál Lénárd, Turiné Frank Zsuzsa. Bp., 1998. ELFT. 46 p.

Természetfilozófia. Bp., 1998. Világosság Alapítvány – Mondat Kft. 88 p.

Tudományfilozófia. Szerk.: Laki János. Bp., 1998. Osiris. 218 p.

Francis S. Wagner: Wigner Jenő Pál: az atomkor egyik megalapítója. Egy karrier fénypontjai, teljes bibliográfiával. A kutatásban segített: Christina Maria T. Wagner-Jones. Epilógus: Teller Ede. Ford.: Pereszlényi Gábor. Szombathely, 1998. BDTF. 78 p. (Studia physica Savariensia 4.)

A Nobel-díjas Békésy György. Szerk.: Nagy Ferenc. Bp., 1999. Better. 80 p.

Békésy György emlékezete. Szerk.: Nagy Ferenc, Kiss Csongor. Bp., 1999. Better. 80 p.

Stephen Hawking: Einstein álma és egyéb írások. Ford.: Ungvárainé Nagy Zsuzsanna, Ungvárai János. Bp., 1999. Vince. 179 p. – Több kiadásban is megjelent.

Kovács László: Békésy György, az orvosi Nobel-díjas kísérleti fizikus. Szombathely, 1999. Savaria Univ. Press. 89 p., [4] t. (Dissertationes Savarienses)

Magyarok a világ tudományos-műszaki haladásáért. [Elektronikus dok.] Főszerk.: Füstöss László. Bp., 1999. ELTE – OMIKK. 1 CD-ROM

A tudományos gondolkodás története. Előadások a természettudományok és a matematika történetéből az ókortól a XIX. századig. Szerk.: Ropolyi László, Szegedi Péter. Bp., 2000. Eötvös Kiadó. 477 p.

Abonyi Iván: Szilárd Leó, 1898–1964. Szombathely, 2000. BDF. 68 p. (Studia physica Savariensia)

Both Mária – Csorba F. László: Időbeli mintázatok. Bp., 2000. Nemzeti Tankönyvkiadó. 74 p. (Ökológiai példatár 3.)

Gábor Dénes, 1900–1979. [Elektronikus dok.] Szerk.: Füstöss László, Horváth Péter. Bp., 2000. OMIKK. 1 CD-ROM. (A magyar tudomány és technika nagyjai)

Edith és François-Bernard Huyghe: Világképek. Az Univerzum ezeregy meséje Galilei előtt. Ford.: Vaszócsik Crista. Ill.: Étienne Garnaud. Bp., 2000. Európa. 294 p., [16] t.

Idézetek Einsteintől. Összegejt. és szerk.: Alice Calaprice. Előszó: Freeman Dyson. Ford.: Faust Zsuzsa. Pécs, 2000. Alexandra. XXXIV, 260 p.

Kortársunk, Descartes. Szerk.: Boros Gábor, Schmal Dániel. Bp., 2000. Áron. 421 p.

Michael Macrone: Heuréka! Arkhimédész törvénye és további nyolcvan meghökkentő gondolat a világ magyarázatára. Ford.: Juhász Emese. Bp., 2000. Magyar Könyvklub. 328 p.

Marx György: A marslakók érkezése. Magyar tudósok, akik Nyugaton alakították a 20. század történelmét. Bp., 2000. Akadémiai. 427 p., [24] t. – Több kiadásban is megjelent.

Tudomány és technika dióhéjban. A biológia, kémia, fizika, matematika, orvostudomány, régészet, technika rövid története. Bp., 2000. Multipress. 76 p. (Puska)

Zalai Ernő: Neumann János: klasszikus vagy neoklasszikus? Bp., 2000. MTA. 41 p. (Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián)

Füstöss László – Gaál István – Szilágyiné Csécs Mária: Millner Tivadar, 1899–1988. [Elektronikus dok.] Bp., 2001. OMIKK. 1 CD-ROM (A magyar tudomány és technika nagyjai)

John Gribbin: Schrödinger macskája. [Kvantumfizika és valóság]. Ford.: Both Előd. Bp., 2001. Akkord. 268 p. (Talentum tudományos könyvtár) – Felújított kiad.: Bp., 2012. – *Lásd még:* John Gribbin: Schrödinger kiscicái és a valóság keresése. [A kvantummechanika rejtélyeinek nyomában, a Schrödinger macskája című könyv folytatása]. Ford.: Both Előd. Bp., 2004. Akkord. 349 p. (Talentum tudományos könyvtár) + Brigitte Röthlein: Schrödinger macskája. Bevezetés a kvantumfizikába. Ill.: Nadine Schnyder. Ford.: Szolcsányi Ferenc. Bp. – Pécs, 2007. Dialóg Campus. 124 p. (Tudományok kiskönyvtára 7.)

Gyulai Árpád: Fizikai mennyiségek és utalás történetük eredetére. Bp., 2001. XII. kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ. 31 p. (Fizikátörténeti füzetek 1.)

Hermeneutika és a természettudományok. Szerk.: Schwendtner Tibor, Ropolyi László, Kiss Olga. Bp., 2001. Áron. 466 p.

Kovács László: Wigner Jenő és tanárai. Szombathely, 2001. Savaria Univ. Press. 63 p., [4] t. (Habilitationes Savarienses)

Nobel-díjas génuszaink. Szerk.: Nagy Ferenc. Bp., 2001. Better. 128 p.

Paul Strathern: Newton. Ford.: Piróth Attila. Bp., 2001. Elektra Kiadóház. 88 p. (Heuréka)

Több nemzet vallja magáénak. [Tudósok, találmányok és felfedezések a közép-európai régióban]. Szerk.: Endrei Walter, Jeszenszky Sándor. Bp., 2001. Balassi. 214 p.

Peter Coles: Einstein és a napfogyatkozás. Ford.: Kodaj Dániel. Pécs, 2002. Alexandra. 58 p. (Posztmodern találkozások)

Czeizel Endre: Tudósok, gének, dilemmák. A magyar származású Nobel-díjasok családfaelemzése. Közrem.: Bárdossy Péter, Bodnár Mária. A családfákat rajz.: Takátsné Papfalvy Edit. Bp., 2002. Galenus. 362 p.

Dobos Krisztina – Gazda István – Kovács László: A fasori csoda. Rátz László – Mikola Sándor – Wigner Jenő – Neumann János. Bp., 2002. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. 111 p (Mesterek és tanítványok)

E. Szabó László: A nyitott jövő problémája. Véletlen, kauzalitás és determinizmus a fizikában. Bp., 2002. Typotex. 256 p.

Gobbi István: A mechanika fejlődéstörténetéből. (Galilei... Kepler... Newton... Einstein..., XVII–XX. század). Közrem.: Gyulai Árpád Márton, Váradi Gergely. Ógörög, latin szöszedettel ell.: Bardócz László. Bp., 2002. XII. kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ. 126 p. (Fizikátörténeti füzetek 2.)

Hétpecsétetes könyv az élet. Filozófusok, tudósok, írók, költők, teológusok, szent könyvek írásai az életről. Összeáll. és bev.: Mácz István. Bp., 2002. Szent István Társ. 309 p.

Jáki Szaniszló: Jézus, iszlám, tudomány. Ford.: Fejérvári Boldizsár. Bp., 2002. ValóVilág Alapítvány. VII, 86 p.

Leonardo da Vinci: Válogatott írások. Ízelítő a polihisztor életművéből. Vál.: Csorba F. László. Ford.: Krivácsi Anikó. Bp., 2002. Typotex. 231 p.

Marx György: Wigner Jenő. Bp., 2002. Akadémiai. 203 p., [24] t., [1] t. (A múlt magyar tudósai)

Neumann János emlékezete. Összeáll.: Gurka Dezsőné, Pintér István. Kecskemét, 2002. Kecskeméti Főiskola Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Kara. 58 p.

Szabó Árpád [Nyíregyháza] – Szabó Tímea – Szemrád Emil: A fizika és a kémia története. Nyíregyháza, 2002. Bessenyei. 233 p.

Id. Szily Kálmán emlékezete. Tudományos munkásságának kronológiája. Összeállította: Gazda István. Bp., 2002. Akadémiai Kiadó. 207 p. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 33.) + A. Szála Erzsébet: Id. Szily Kálmán, a tudománytörténész. Bp., 2008. Szily Kálmán Alapítvány – MATI. 239 p. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 71.)

Teller Ede: Huszadik századi utazás tudományban és politikában. Ford.: Mészáros György. Bp., 2002. Huszadik Század Intézet – Kairosz. 595 p.

Tudomány és történet. Szerk.: Forrai Gábor, Margitay Tihamér. Ford.: Kutrovácz Gábor, Tanács János, Zemplén Gábor. Bp., 2002. Typotex. 413 p.

100 éve született Neumann János. Mérőföldkövek a számítástechnika történetében. Írta és a képeket vál.: Kovács Győző. Bev.: Vámos Éva. Bp., 2003. OMM. 95 p. (Technikatörténeti monográfiák)

Bay Zoltán emléklemez, 1900–1992. [Elektronikus dok.] Főszerk.: Horváth Péter. Bp., 2003. BME OMIKK. 1 CD-ROM. (A magyar tudomány és technika nagyjai)

Boros Gábor: A mozgástörvényektől Isten értelmi szeretetéig. A morális univerzum kitágulása a mechanikai filozófiában. Bp., 2003. Áron. 296 p.

Both Mária – Csorba F. László: Források. (Természet-tudomány-történet I.) Bp., 2003. Nemzeti Tankönyvkiadó. 485 p.

Ész és szenvedély. Filozófiai tanulmányok a XVII–XVIII. századról. Szerk.: Boros Gábor. Szöveget gond.: Csordás Dávid. Bp., 2003. Áron. 415 p.

Gaál Botond: Az ész igazsága és a világ valósága. Az egzakt tudományok történelmi fejlődése keresztyén nézőpontból. Debrecen, 2003. Hatvani István Teológiai Kutatóközpont Debreceni Református Hittudományi Egyetem. 214 p.

Sz. G. Gingyikin: Történetek fizikusokról és matematikusokról. Ford.: Baran Sándor et al. Bp., 2003. Typotex. 448 p. – 2. jav. kiad.: Bp., 2004., 3. kiad.: Bp., 2012.

Mike Goldsmith: Albert Einstein és a felfújható világegyetem. Ill.: Philip Reeve. Ford.: Békési József. Bp., 2003. Egmont. 192 p. (Rémhíresek)

Ki volt igazából Neumann János? Alkotószerk.: Kovács Győző. Bp., 2003. Nemzeti Tankönyvkiadó. 232 p.

Kovács László: Neumann János és magyar tanárai. Előszó: Arthur O. Stinner. Wigner Jenő tanulmányával. Szombathely, 2003. BDF. 122 p. (Studia physica Savariensia 10.)

Ziauddin Sardar: Thomas Kuhn és a tudomány-háborúk. Ford.: Balatoni Boglárka. Pécs, 2003. Alexandra. 79 p. (Posztmodern találkozások)

Szabó Árpád [Nyíregyháza] – Szabó Tímea: A fizika története. Bp., 2003. Akadémiai. 231 p. – Több kiadásban is.

Teleki Sámuel levelezése világhírű tudósokkal. Bev., összeáll., ford.: Weszely Tibor. Marosvásárhely, 2003. Appendix. 185 p.

Tudomány megértő módon. Hermeneutika és tudományfilozófia. Szerk.: Margitay Tihamér, Schwendtner Tibor. Bp., 2003. L'Harmattan. 349 p. (A filozófia útjai 3.)

Vincze Attila Tamás: Teller Ede – a tudós és világa. A vele készült utolsó interjúk alapján. Előszó: Czeizel Endre. Gyöngyös, 2003. Pallas Antikvárium. 111 p.

Amir D. Aczel: Isten egyenlete. [Einstein, a relativitás és a táguló világegyetem]. Ford.: Erdeős Zsuzsanna. Bp., 2004. Akkord. 227 p. (Talentum tudományos könyvtár)

T. E. Allibone: Gábor Dénes. Ford.: Gösiné Greguss Anna. Bp., 2004. Novofer Alapítvány. [2], 123 p.

William Aspray: Neumann János és a modern számítástechnika kezdetei. Ford.: Béky Bognár Attila. Bp., 2004. Vince. 409 p., [16] t.

Einstein csodálatos éve. Öt cikk, amely megváltoztatta a fizika arculatát. Szerk. és bev.: John Stachel. Közrem.: Trevor Limpscombe, Alice Calaprice, Sam Elworthy. Előszó: Roger Penrose. Ford.: Piróth Attila. Bp., 2004. Akkord. XI, [3], 176 p.

Einstein és a magyarok. Szakírók, bölcselek, publicisták a relativitáselmélet bővületében, 1905–1945. Összeáll.: Gazda István. Bp., 2004. Akadémiai. 733 p. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 38.)

Füstöss László – Szilágyiné Csécs Mária – Lévy Péter: Wigner Jenő élete és munkássága, 1902–1995. [Elektronikus dok.] Főszerk.: Horváth Péter. Bp., 2004. BME OMIKK. CD-ROM. (A magyar tudomány és technika nagyjai)

John Gribbin: A tudomány története 1543-tól napjainkig. Ford.: Both Előd. Bp., 2004. Akkord. 593 p.

Hargittai István: Teller Ede tragédiája. Szombathely, 2004. BDF. 57 p. (Studia physica Savariensia)

Hargittai István: Út Stockholmba. Tudósok és Nobel-díjak. Ford.: Kakuk Ágnes. Bp., 2004. Galenus. 360 p., [24] t.

Jáki Szaniszló: A fizika látóhatára. Bp., 2004. Kairosz. 576 p.

Szabó Benjamin: Atomkorkép. Mielőtt meghasadt az atommag – Paks. Bp., 2004. Új Palatinus Könyvesház. 778 p.

Szabó Gábor: Tudósok életútja és a fizika fejlődése. Sátoraljaújhely, 2004. Diákvilág 2000. 206 p., XVI t.

Tassi Tamás: Einstein fellegvára. Bp., 2004. Nagy Kft. 181 p.

Természet Világa Neumann-emlékszám. Összeáll.: Kovács Győző, Staar Gyula. Bp., 2004. M. Hiv. Közönyk. 80 p.

Természetfilozófia és metafizika a hellénisztikus korban és a kései antikvitásban. Szerk.: Somos Róbert. Pécs, 2004. Laterna Magica Egyesület. 219 p.

Tudás az időben. Szerk.: Fehér Márta, Láng Benedek, Zemlén Gábor. Bp., 2004. BME GTK – MTA-BME Tudfilozófia, Tudtört. Kutcsop. 168 p. (Tudománytörténet és tudományfilozófiai évkönyv)

A természettudomány rövid története. Összeáll.: John Gribbin. Előszó: Richard Dawkins. Ford.: Both Előd. Bp., 2005. Gabo. 224 p.

Az 1945-ös szovjet atomkémkedés dokumentumok tükrében. Bev. és sajtó alá rend.: Cora Zoltán. Szeged, 2005. JATEPress. 27 p. (Documenta historica)

John D. Barrow: A semmi könyve. [A nulla kialakulásától a kvantumvákuumig]. Ford.: Erdeős Zsuzsanna. Bp., 2005. Akkord. 355 p. (Talentum tudományos könyvtár) – 2. kiad.: Bp., 2011.

Bödök Zsigmond: Nobel-díjas magyarok. 5. jav., bőv. kiad. Bp. – Dunaszerdahely, 2005. Helikon – Nap Kiadó. 188 p.

Dobó Andor: Albert Einstein a fizika nagy forradalmára. Bp., 2005. Szenci Molnár Társaság. 51 p.

Kovács László: Gábor Dénes, a mérnök-fizikus. Szombathely, 2005. Savaria Univ. Press. 87 p. (Dissertationes Savarienses)

Tóth Béla: Atomkihívás. Az ember XX. századi nagy kalandja. Bp., 2005. Magyar Ház. 381 p., [4] t. (Magyar Ház könyvek)

Bánkuti Zsuzsa – Both Mária – Csorba F. László: A kísérletező ember. (Természet-tudomány-történet II.) Bp., 2006. Kairosz. 532 p.

James Burke: Kapcsolatok. Ford.: Nagy Erika, Varga Ferenc, Kökény Zoltán. Pécs, 2006. Alexandra. 312 p.

Dobó Andor: Vákuum és éter. Mítosz és valóság. Bp., 2006. Szenci Molnár Társaság. 59 p.

Edison in Hungary. Szerk. és a fényképekről szóló tanulmányt írta: Nagy Zoltán. Kieg. tanulmányt írta: Gazda István. Bp., 2006. OSZK. [4] fol., 21 t., [26] p.

Értelem és történelem. Szerk.: Fehér Márta, Zemlén Gábor és Binzberger Viktor. Bp., 2006. L'Harmattan. 245 p. (Tudománytörténet és tudományfilozófia)

Gadó János: Wigner Jenő, 1902–1995. Elhangzott: 2002. november 8. Bp., 2006. MTA. 6 p. (Emlékbeszédek az MTA elhunyt tagjai felett)

Gurka Dezső: A schellingi természetfilozófia és a korabeli természettudományok kölcsönhatásai. Bp., 2006. Gondolat. 163 p.

Hargittai István: Az öt világformáló marslakó. Bp., 2006. Vince. 397 p., [32] t. – Kármán Tódor, Szilárd Leó, Wigner Jenő, Neumann János, Teller Ede munkásságáról.

Kocsis Iván: A színes fényképezés története. A bíborcsigától az autochromig. Vác, 2006. Dunakanyar Fotóklub. 63 p. (Váci fotográfiai könyvek)

Laki János: A tudomány természete. Thomas Kuhn és a tudományfilozófia történeti fordulata. Bp., 2006. Gondolat. 272 p.

Nagy gondolkodók, tudósok vallomásai a hitről. Összeáll.: Szenes József. Debrecen, 2006. Szent István Plébánia. 71, [6] p.

Simon Singh: A Nagy Bumm. Minden idők legfontosabb tudományos felfedezésének története. Ford.: Szécsényi-Nagy Gábor. Bp., 2006. Park. 623 p. – 2. kiad.: Bp., 2007.

Staar Gyula: Fizikusok az aranykorból. Beszélgetések. Bp., 2006. Vince. 424 p.

Philip Steele: Galileo Galilei. Ford.: Zöldi Gergő. Bp., 2006. Geographia. 64 p. (Életrajzok dióhéjban)

Szigeti György, 1905–1978. [Elektronikus dok.] Főszerk.: Gyulai József. Bp., 2006. BME OMIKK. 1 CD-ROM. (A magyar tudomány és technika nagyjai)

Tudomány és történelem. Szerk.: Eryl Davies et al. Ford.: Bagoly Ilona, Szilágyi Zita, Zsolnai Lajos. Debrecen, 2006. Graph-Art. 640 p. (Fedezd fel a világot!)

Johannes Wickert: A relatív kerekasztal lovagja Albert Einstein. Ford.: Dankó Zoltán. Bp., 2006. Háttér. 270 p. (Háttér kismonográfiák)